

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра менеджменту готельно-ресторанного бізнесу

ЕКОНОМІКА ДИЗАЙНУ /
DESIGN ECONOMICS

ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY

Київ 2025

**Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

Автори: Маргарита БОЙКО, д.е.н., професор, завідувач кафедри
менеджменту готельно-ресторанного бізнесу;
Марія КУЛИК, д.е.н., професор кафедри менеджменту готельно-
ресторанного бізнесу;
Алла ОХРИМЕНКО, д.е.н., професор кафедри менеджменту
готельно-ресторанного бізнесу;
Наталія ЗІКІЙ, к.е.н., доцент кафедри менеджменту готельно-
ресторанного бізнесу

Програму обговорено і схвалено на засіданні кафедри
менеджменту готельно-ресторанного бізнесу від 16.06.2025 р., протокол
№26.

Рецензенти: Н.І. Ведмідь, д.е.н., проф., декан ФТБ
В.Ф. Стрілець, канд мистецтвознавства, доцент кафедри
дизайну, інжинірингу та землеустрою.
В. Вальков, засновник дизайн-студії Creo

ЕКОНОМІКА ДИЗАЙНУ / DESIGN ECONOMICS

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програма дисципліни «Економіка дизайну» підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України зі спеціальності 022 «Дизайн» <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/022-Dyzayn-bakalavr.28.07.pdf> (від 13.12.2018 р. № 1391) і призначена для студентів бакалаврату ДТЕУ денної та заочної форми навчання галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 022 «Дизайн» освітньої програми «Дизайн» підготовки бакалаврів ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Економіка дизайну» є формування у здобувачів знань і практичних навичок щодо економічних основ функціонування та розвитку суб'єктів сфери дизайну, розуміння принципів організації, планування, управління та оцінювання ефективності дизайн-проектів і бізнес-процесів у сфері дизайну, а також здатності застосовувати економічні інструменти для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у професійній діяльності дизайнера.

Дисципліна спрямована на формування у здобувачів знань і навичок ідентифікації та вирішення складних економічних завдань у сфері економічної діяльності з урахуванням специфіки функціонування суб'єктів дизайну в промисловій, побутовій, суспільній та соціокультурній сферах життєдіяльності людини. Особлива увага приділяється аналізу та прийняттю управлінських рішень в умовах складного й невизначеного зовнішнього середовища з метою забезпечення економічної ефективності дизайн-діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни «Економіка дизайну» є опанування здобувачами основних теоретичних положень та набуття практичних навичок щодо засад функціонування та розвитку економіки дизайну, зокрема в частині організації, планування, управління та оцінювання ефективності дизайн-діяльності в різних сферах

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Перед вивченням навчальної дисципліни у студентів мають бути розвинуті наступні компетентності:

знання

- технології створення пропозиції дизайн-продуктів;
- правових аспектів ведення бізнесу, включаючи знання законодавства про інтелектуальну власність, трудові та договірні відносини, що важливо для роботи у сфері дизайну;

вміння

- здійснювати пошук і використання інформації; формувати завдання для проведення аналітичної роботи.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Економіка дизайну», як компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

«Дизайн» (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
1	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	1-19
2	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-19
4	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	1-19
5	Здатність працювати в команді.	1-19
6	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	1-19
9	Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу	1-19

	ЖИТТЯ.	
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
3	Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну.	5, 10
11	Здатність досягати успіху в професійній кар'єрі, розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, володіти підприємницькими навичками для провадження дизайн-діяльності.	4, 5, 9
12	<i>12. Здатність оцінювати результати дизайн-проектів через призму естетичних і функціональних критеріїв, адаптуючи їх до факторів зовнішнього (культурного, ринкового) та внутрішнього (технологічного) середовища.</i>	4-7
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
1	Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.	1-19
2	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.	1-19
4	Визначати мету, завдання та етапи проектування.	4-5
5	Розуміти і сумлінно виконувати свою частину роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.	1-15
6	Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.	1-15
11	Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах	18-19
19	Розробляти та представляти результати роботи у професійному середовищі, розуміти етапи досягнення успіху в професійній кар'єрі, враховувати сучасні тенденції ринку праці, проводити дослідження ринку, обирати відповідну бізнес-модель і розробляти бізнес-план професійної діяльності у сфері дизайну.	1-19
20	<i>Здійснювати оцінку дизайн-проектів з позицій естетики та функціональності, адаптуючи їх до комплексу зовнішніх (культурних, соціальних, ринкових) та внутрішніх (технологічних, матеріально-конструктивних) факторів середовища з метою забезпечення оптимальної якості та ефективності.</i>	18-19

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Економічні основи дизайну

Сутність та особливості економічних процесів у сфері дизайну. Сутність понять «дизайн», «дизайн продукт», «дизайн проєкт», «дизайнерський бізнес». Дизайн як стратегічний ресурс формування доданої вартості в національній економіці. Економічні складові дизайну: виробництво, управління, монетизація дизайнерських ідей, продуктів та послуг.

Економічні аспекти управління у дизайні: бізнес-моделі дизайн-студій та агентств; венчурні інвестиції у сфері дизайну; краудфандинг у фінансуванні дизайнерських проєктів.

Економічний дискурс сутності понять «ринок», «конкурентне середовище», «попит», «пропозиція». Показники попиту на дизайн продукт: рівень споживчого інтересу, цінова чутливість; індустріальні та технологічні тренди; сезонність та економічні цикли; географічні та демографічні фактори. Показники пропозиції дизайн продукту: ресурси постачальників; технологічний розвиток; цінова доступність; географічна доступність та мобільність; фріланс.

Дизайн як процес використання методів та інструментів щодо дослідження, розробки ідей, створення дизайнерських рішень, тестування, ітерації, взаємодії зі стейкхолдерами, адаптації дизайнерських рішень до умов та потреб замовників, інтеграції технічних та інженерних аспектів проєктів, психологічних та антропологічних характеристик споживачів, реалізації бізнес-процесів для досягнення результату.

Вплив дизайну на комерційний успіх бізнесу. Особливості конкуренції у сфері дизайну: конкуренція між дизайнерами (нано рівень); конкуренція між дизайн-студіями та агентствами; конкуренція між великими і малими студіями. Конкурентний аналіз пропозиції на дизайнерські послуги. Бар'єри для входу на ринок дизайнерських послуг.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1-3, 5-6
- основний: 1 [с. 53-108], 2 [с. 26-38], 3, 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1-6, 10.

Тема 2. Економічна сутність дизайн продукту

Економічна сутність дизайну продукту як: товару, економічного ресурсу, об'єкту інтелектуальної власності, елементу економічних відносин у дизайні, чинника отримання економічної вигоди.

Види дизайн-продуктів: *дизайн середовища* (урбаністичний дизайн, ландшафтний дизайн; дизайн навігаційних систем); *графічний дизайн-продукт* (айдентика, рекламна продукція, поліграфія, вебдизайн, UI/UX);

промисловий/продуктовий дизайн (побутова техніка та електроніка; меблі та предмети інтер'єру; транспорт, аксесуари, споживчі товари); *дизайн інтер'єру* (житлові інтер'єри, громадські простори); *виставковий дизайн*; *фешн-, текстильний дизайн* (одяг, взуття, аксесуари; текстильні вироби); *дизайн комунікацій та мультимедіа*.

Життєвий цикл дизайн-продукту: ідея та розробка концепту; прототипування та тестування; виробництво / реалізація; використання продукту замовником (споживачем); утилізація (рециклінг).

Види економічної вигоди від дизайн-продукту: *пряма* (зростання продажів, збільшення прибутку); *непряма* (посилення бренду, лояльність споживачів, вихід на нові ринки, конкурентні переваги).

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1-3, 5-6
- основний: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1-6, 10.

Тема 3. Ресурсний потенціал дизайнерського бізнесу

Ресурсний потенціал дизайну: поняття та складові компоненти. Класифікація економічних ресурсів у сфері дизайну.

Сутність *матеріальних ресурсів*. Класифікація матеріальних ресурсів: природні, синтетичні, високотехнологічні, вторинні. Функціональні властивості матеріальних ресурсів. *Економічна характеристика матеріальних ресурсів*: вартість, доступність, собівартість виготовлення продукту з урахуванням матеріалу, транспортні та логістичні витрати, енергоємність виробництва. Базові *показники оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів*: коефіцієнт використання матеріалів; матеріаломісткість продукції; рівень утилізації та екологічності.

Сутність *фінансових ресурсів*. *Економічна характеристика використання фінансових ресурсів*: ефективність, вартість капіталу, ризики, ліквідність. Базові *показники оцінки ефективності використання фінансових ресурсів*: рентабельність інвестицій (ROI); рентабельність продажів; оборотність капіталу; фінансова стійкість. Джерела фінансових ресурсів дизайн діяльності: власний капітал; інвестиції; гранти, державні/міжнародні програми; позикові ресурси.

Сутність *людського капіталу та творчого потенціалу*. Вплив творчого потенціалу дизайнерів на ефективність використання ресурсів дизайн-продукту. *Економічна характеристика людського капіталу*: вартість праці; ліквідність та мобільність; інтелектуальна власність; рентабельність людського капіталу. Базові *показники оцінки ефективності використання людського капіталу*: продуктивність праці; рівень завантаженості персоналу; індекс задоволеності працівників.

Сутність *інформаційних ресурсів* (дані про споживачів, динаміку продажів попиту, тестування дизайн-продукту). *Економічна характеристика* інформаційних ресурсів як нематеріального активу: доступність і швидкість оновлення; інноваційність; стратегічність; ризикованість. Базові *показники оцінки ефективності використання людського капіталу*: вартість отримання та обробки інформації; рентабельність використання.

Сутність *інноваційних ресурсів*: (цифрові інструменти, Big data, AI, технології сталого виробництва). *Економічна характеристика* інноваційних ресурсів: інвестиційна привабливість; вартість; продуктивність, ефективність; конкурентоспроможність; рентабельність; ризикованість; масштабованість. Базові *показники оцінки ефективності використання інноваційних ресурсів*: частка інноваційних продуктів у доході; окупність інноваційних інвестицій; коефіцієнт новизни. Вплив автоматизації на ресурсозбереження в дизайні. Роль штучного інтелекту в оптимізації використання ресурсів у дизайні.

Сутність *організаційних ресурсів* (система управління, організаційна структура, процеси, корпоративна культура, комунікації, партнерства, контракти, мережеві зв'язки). *Економічна характеристика* організаційних ресурсів: вартість формування (реєстрація підприємства, юридичний супровід, витрати на менеджмент, координацію, адміністрування, автоматизація процесів (CRM, ERP, системи проєктного менеджменту); продуктивність, гнучкість, масштабованість, рентабельність управління, лояльність працівників. Базові *показники оцінки ефективності використання організаційних ресурсів*: рівень адміністративних витрат, швидкість виконання проєктів, ефективність комунікацій, гнучкість організаційної структури.

Показники оцінки ресурсного потенціалу дизайн діяльності: ресурсовіддача; ресурсомісткість; ефективність використання ресурсного потенціалу.

Економія ресурсів та її вплив на вартість дизайнерських проєктів. Вплив ресурсного потенціалу на конкурентоспроможність дизайн діяльності.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1-3, 5-6
- основний: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1-6, 10.

Тема 4. Собівартість та витрати

Сутність і значення собівартості. Фактори формування собівартості: вибір матеріалів і технологій; складність дизайн-рішень; кваліфікація дизайнерів та трудомісткість робіт; використання інноваційних ресурсів (AI, 3D-моделювання, VR/AR); обсяг виробництва (економія на масштабі),

тривалість проекту

Вплив виду дизайну на формування структури витрат: графічний дизайн (низькі матеріальні витрати, висока частка нематеріальних витрат (гонорари дизайнерів, програмне забезпечення, ліцензії); *дизайн інтер'єру, середовища* (висока частка матеріальних та логістичних витрат); *промисловий / продуктовий дизайн* (висока частка виробничих витрат, витрат на інновації та технології), *фешн-, текстильний дизайн* (високі матеріальні витрати; врахування фактору сезонності); *виставковий дизайн* (витрати на рекламні кампанії, друк, медіа).

Види витрат: *прямі витрати (собівартість)*, витрати на розробку (оплата праці дизайнера, дослідження, концепти); *виробничі витрати* (матеріали, технології, друк, 3D-моделювання, швейне виробництво тощо); *непрямі витрати* (адміністративні, маркетингові, оренда); амортизація обладнання; витрати неопераційної діяльності (адміністративні, маркетингові, інноваційні).

Методи калькуляції витрат. Методика калькуляції повної собівартості дизайн-продукту. Методи визначення собівартості: традиційний (повні витрати); нормативний метод; ABC (Activity-Based Costing) – за видами діяльності; метод маржинального аналізу (Direct costing). Економічна оцінка витрат для визначення вартості дизайн-проекту.

Система управління витратами. *Кошторис* як економічний інструмент планування та контролю витрат. Види кошторисів: попередній, деталізований, фінальний. *Етапи складання кошторису*: визначення обсягів робіт і ресурсів; оцінка прямих та непрямих витрат; формування і структурування статей витрат; визначення непередбачуваних витрат; визначення розміру оплати послуг виконавця дизайн-проекту; узгодження із замовником.

Програмне забезпечення автоматизації розрахунків собівартості (ERP-системи, спеціалізовані платформи для дизайнерських студій), планування, оптимізації та контролю витрат у дизайн-діяльності.

Список рекомендованих джерел

- *законодавчі та нормативні акти*: 1, 2, 4-7
- *основний*: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- *додатковий*: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- *Інтернет-ресурси*: 1-4, 10.

Тема 5. Ціноутворення

Економічна природа та сутність ціни. Фактори, що впливають на ціноутворення у дизайнерському бізнесі. Теорії ціноутворення. Система і класифікація цін на дизайнерські послуги: фіксована, погодинна, акційна, пакетна. Вплив функціональних, ергономічних чинників, тривалості життєвого циклу на формування ціни.

Методики ціноутворення. Суть та склад ціни на дизайн продукту. Особливості ціноутворення залежно від виду дизайн проєкту. Оцінка вартості послуг дизайнера, дизайн продукту, дизайн проєкту. Види цін на дизайн продукт. Комплексність ціни дизайн продукту. Склад та структура ціни на окремі види дизайну. Вплив собівартості, виду, унікальності дизайн-проєкту, попиту і бренду на формування ринкової ціни дизайн-продукту.

Фінансові умови та розрахунки з замовниками. Домовленості та зобов'язання сторін. Авансові, поточні, кінцеві платежі. Передоплата за матеріал або роботу. Штрафні санкції.

Сегментація тарифів для цільової аудиторії: корпоративні, комерційні та індивідуальні клієнти. Гарантія тарифів для цільової аудиторії: корпоративні, комерційні, індивідуальні тарифи. Тарифиз врахуванням функціональності та брендування.

Формування цінової стратегії. Типи цінових стратегій у дизайні.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1-3, 5-6
- основний: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1-6, 10.

Тема 6. Фінансові результати

Фактори, що впливають фінансові результати дизайнерського бізнесу: ціноутворення; якість та унікальність продукту; ринковий попит та тренди; репутація; інновації.

Сутність та види доходів. Взаємозв'язок доходів із витратами та ефективністю ресурсного потенціалу. Джерела формування доходів: *прямі доходи* (продаж дизайн-продуктів, надання дизайнерських послуг, цифровий дизайн (UI/UX, 3D, AR/VR, мультимедіа); *непрямі доходи* (ліцензії та роялті за інтелектуальну власність, партнерські програми та колаборації); продажі додаткових послуг. Методи оцінки доходів: прогнозування доходів на основі попередніх замовлень, ринкових досліджень і трендів; аналіз маржинальності проєктів; розрахунок рентабельності; порівняння з бюджетом (контроль виконання фінансового плану). *Основні фінансові показники доходності:* рентабельність продажів; рентабельність активів; рентабельність капіталу; валовий прибуток; окупність інвестицій; чиста маржа дизайн-проєкту; операційна маржа рентабельність проєкту (проектна маржинальність)

Сутність та види прибутків : валовий, операційний, чистий прибуток. *Фактори формування прибутку:* обсяг і структура доходів; собівартість проєкту; ціноутворення; ефективність використання ресурсів; інноваційність та конкурентоспроможність. *Функції прибутку:* фінансова; стратегічна

функція; контрольна; мотиваційна.

Список рекомендованих джерел

- *законодавчі та нормативні акти:* 1-3, 5-6
- *основний:* 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- *додатковий:* 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- *Інтернет-ресурси:* 1-6, 10.

Тема 7. Бюджетування дизайн-проектів

Сутність та завдання бюджетування дизайн-проекту. Вартість проекту як базовий показник для бюджетування.

Етапи бюджетування дизайн-проектів (планування, оцінка, контроль витрат). Визначення загального бюджету проекту. Розподіл бюджету на різні етапи та завдання. Прогнозування витрат на матеріали, персонал, інструменти та обладнання.

Складові вартості дизайн-проекту. Розрахунок прямих витрат проекту (витрати на оплату праці персоналу, залучення субпідрядників, інструменти, програмне забезпечення). Розрахунок непрямих витрат (оренда, комунальні послуги, обладнання, адміністративні витрати).

Оцінка потенційних витрат на основі попередніх проектів та ринкових цін; виявлення прихованих та непередбачуваних витрат; моніторинг ринкових змін, які можуть вплинути на вартість матеріалів та послуг. Розрахунок вартості проекту (фіксована вартість, погодинна оплата, модель "вартість + відсоток").

Контроль за виконанням бюджету на етапах проекту; виявлення та коригування бюджету в разі перевищення планового показнику; оптимізація витрат та пошук альтернативних рішень. Витрати на розробку продуктів, маркетинг та інші операційні витрати.

Звітування про дотримання бюджету проекту; використання програмного забезпечення для управління фінансами та відстеження витрат; розробка фінансових звітів для замовників та внутрішніх зацікавлених сторін. Онлайн-інструменти для ведення бюджету (Mint, YNAB, MoneyWiz). Коригування бюджету дизайн проекту.

Список рекомендованих джерел

- *законодавчі та нормативні акти:* 1-3, 5, 6
- *основний:* 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- *додатковий:* 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 13, 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- *Інтернет-ресурси:* 1, 4-6, 10

Тема 8. Підприємництво в дизайні

Типи підприємництва в дизайн діяльності: фріланс-підприємництво; дизайн-студії та агентства; брендинг та консалтинг. Розвиток стартапів у сфері дизайну. Поєднання творчості і бізнесових стратегій. Бізнес-моделі для дизайнерів: продуктовий дизайн, дизайн-послуг.

Визначення бізнес-ідей дизайн діяльності. Реєстрація бізнесу та організація дизайн діяльності. Створення дизайн продукту/ послуги. Інвестиції в матеріальні та нематеріальні активи. Маркетингові та рекламні витрати. Інвестиції в дослідження та розвиток. Залучення інвестицій. Юридичні та адміністративні витрати. Запуск дизайн діяльності. Управління та розвиток дизайн діяльності. Трансформація дизайн діяльності. Інтеграція інновацій у підприємницьку діяльність.

Особливості оподаткування залежно від організаційно-правової форми підприємництва (фізична особа-підприємець; товариство з обмеженою відповідальністю). Види податків: податки на доходи; податок на додану вартість; оподаткування при наданні послуг за кордон; авторські права та роялті.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1, 5-7
- основний: 1 [с. 56-62], 2 [с. 58-61], 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 10,11, 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1-7, 10.

Тема 9. Організаційно-правові засади підприємництва в дизайні

Дизайн в класифікаторі видів економічної діяльності. Правові форми роботи дизайнера (ТОВ, ФОП, самозайнятість, найманий працівник). Основні організаційно-правові форми: одноосібне володіння, партнерство (товариство), корпорація.

Правова база підприємництва в дизайн діяльності. Фінансові, організаційні і правові процедури. Особливості ведення бізнесу в B2B та B2C сегментах. Ліцензування та обмеження в дизайн діяльності. Ведення переговорів. Види договірних відносин. Регламент створення підприємства. Вибір групи ФОП. Реєстрація ФОП.

Процес укладання договорів. Види договорів у дизайні: договір на розробку дизайну (контракт на послуги); ліцензійний договір; договір підряду; договір про конфіденційність; договір купівлі-продажу дизайну

Види інтелектуальної власності у дизайні: авторське право, патенти, товарні знаки та брендинг, ліцензії та роялті. Показники ефективності інтелектуальної власності: доходи від ліцензій та роялті; частка доходу від

інтелектуальної власності у загальному доході; ROI від інтелектуальних активів.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1, 4, 5, 7
- основний: 1 [с. 56-62], 2 [с. 58-61], 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5-7, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1-4, 6, 7, 10.

Тема 10. Бізнес планування дизайнерського бізнесу

Сутність та основні функції бізнес-плану у дизайн-проекті. Цілі розробки бізнес-плану. Класифікація бізнес-планів у дизайн діяльності залежно від мети розробки, виду дизайн-проекту, та особливостей реалізації бізнес-процесів. Основи проектного аналізу. Оцінювання економічної, технічної, маркетингової, фінансової перспектив реалізації бізнес-плану.

Формування системи інформації для бізнес-планування. Підготовча стадія розробки. Сутність інформаційного поля розробки бізнес-плану та його особливості у сфері дизайну. Складання бізнес-плану для дизайн-студії

Структура та оформлення бізнес-плану. Вимоги щодо стилю написання бізнес-плану. Презентація бізнес-плану: цілі та завдання, організація проведення. Оптимальні етапи презентації бізнес-плану дизайн-проекту.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1-3, 5-6
- основний: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1-6, 10.

Тема 11. Економічні аспекти проектної документації дизайнерського бізнесу

Сутність проектної документації. Види проектної документації у дизайні: концептуальна, технічна, організаційна, фінансова, документація для захисту прав інтелектуальної власності. Структура та порядок підготовки проектної документації.

Взаємозв'язок проектної документації із прибутковістю проекту. Вплив проектної документації на собівартість і бюджет дизайн-проекту.

Етапи затвердження проектної документації: підготовчий етап, розгляд документації, зовнішнє затвердження, фінальне затвердження та архівування.

Методи економічної оптимізації процесу затвердження проектної

документації: впровадження стандартів і шаблонів документації; використання цифрових платформ для погодження; встановлення дедлайнів і відповідальних осіб; інтеграція процесу затвердження в бюджетування проєкту.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1-3, 5-6
- основний: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1-6, 10.

Тема 12. Вплив замовника на ефективність дизайн-проєкту

Функції ініціатора та замовника дизайн-проєкту. Контроль доходів і витрат, пов'язаних із інтелектуальною власністю як економічний інструмент замовника.

Інтегрована система економічних функцій замовника дизайн-проєкту: визначення потреби у дизайн-продукті/ послугі; фінансуванні проєкту; вплив замовника на обсяг витрат і собівартість, рентабельність, прибутковість, фінансову стабільність дизайн-проєкту; участь замовника у затвердженні проєктної документації, контроль за виконанням проєкту; оцінка економічної ефективності: контроль відповідності бюджету та витрат; рішення про додаткові ресурси; контроль ліцензійних платежів, роялті, доходу від комерційного використання продукту; управління ризиками.

Ключові показники впливу замовника на ефективність дизайн-проєкту: аванси, сума інвестицій, відповідність бюджету; відхилення фактичних витрат від планових; собівартість одиниці продукту; кількість циклів узгодження; тривалість затвердження; відхилення від планових термінів; відхилення фактичних термінів; витрати на коригування; маржинальний дохід; рентабельність проєкту; додаткові витрати; ефект від додаткових ресурсів; сума ліцензій, роялті, дохід від продажу / ліцензії.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1, 4, 5, 7
- основний: 1 [с. 56-62], 2 [с. 58-61], 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5-7, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1-4, 6, 7, 10.

Тема 13. Управління закупівлями у дизайнерському бізнесі

Етапи процесу закупівель: визначення потреби; формування вимог та технічного завдання; підбір та оцінка постачальників; отримання та порівняння цінових пропозицій; укладання договорів / контрактів; контроль виконання та приймання результатів; оцінка ефективності закупівель.

Методи відбору постачальників: метод рейтингових оцінок, метод оцінки витрат, метод домінуючих характеристик, Метод категорій переваг, багатокритеріальна оцінка. Економічна оцінка запиту пропозицій (RFP). Управління платіжними зобов'язаннями та графіком платежів. Контроль якості та вчасності поставок.

Типи контрактів. Цифровізація та автоматизація процесів закупівлі: використання е-procurement платформ та електронних тендерів; інтеграція закупівельних процесів із ERP-системами; застосування смарт-контрактів на базі блокчейну.

Побудова екосистеми постачальників у сфері дизайну; оцінка та розвиток відносин із ключовими постачальниками;

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1, 4, 5, 7
- основний: 1 [с. 56-62], 2 [с. 58-61], 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5-7, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1-4, 6, 7, 10.

Тема 14. Економічна стратегія розвитку дизайнерського бізнесу

Сутність економічної стратегії розвитку як комплексу заходів ефективного розвитку і реалізації дизайн проектів. Передумови формування економічної стратегії розвитку (аналіз ринку, потреб споживачів, фінансових ресурсів, інноваційних технологій, факторів зовнішнього середовища). Стратегії дизайну продукту. Ефективність стратегій уповільнення, закриття та звуження ресурсних циклів у дизайнерському бізнесі. Стратегії створення дизайн-продуктів з тривалим терміном служби та продовженням терміну функціональності дизайн продукту. Стратегії модернізації дизайн-продукту; стратегії стандартизації та сумісності дизайн-продукту. Гнучкість та адаптивність економічної стратегії розвитку дизайн-діяльності.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1-3, 5-7
- основний: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 2, 5, 6, 7, 9-10.

Тема 15. Інвестиції у дизайнерський бізнес

Сутнісна характеристика та мета інвестицій. Економічні вигоди інвестицій: підвищення конкурентоспроможності, зростання доходів, зниження витрат на маркетинг і рекламу, масштабування, адаптація до змін. Типи інвестицій. Інвестиції в розробку нових дизайнерських рішень. Інвестиції в брендинг та маркетингові дослідження дизайн продукту. Інвестиції в сталий дизайн Терміни інвестицій. Етапи інвестиційного процесу. Форми інвестування: прямі фінансові інвестиції; краудфандинг; корпоративні інвестиції. Інвестиційна привабливість дизайнерського бізнесу. Визначення рентабельності інвестицій у дизайнерській бізнес. Економічні переваги інвестицій. Ризики інвестицій. Економічний ефект інвестицій в дизайнерський бізнес.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1-3, 6
- основний: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5-7, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1, 2, 5, 6, 7, 9-10.

Тема 16. Вплив інновацій на економіку дизайну

Інноваційні аспекти екодизайну. Сучасні інноваційні технології розвитку екодизайну. Роль 3D-друку у створенні стійких і екологічних продуктів.

Інвестиційна політика екодизайну. Чинники впливу щодо залучення інвестицій у проекти екодизайну. Державна підтримка розвитку екодизайну. Роль приватного капіталу у впровадженні сталих екодизайнерських рішень. Інвестиційні ризики та перспективи в екодизайні: їх варіація залежно від локації. Найбільш привабливі сфери діяльності для інвестицій у екодизайн. Роль міжнародного співробітництва у сфері екодизайну.

Моделі екодизайну. Конкурентоспроможні стартапи в екодизайні. Ефективні бізнес-моделі для реалізації проєктів екодизайну.

Соціально-економічний ефект інвестицій в екодизайн. Вплив інвестицій в екодизайн на якість життя населення. Роль екодизайну у формуванні «зелених» робочих місць.

Глобальні тренди: країни-лідери щодо впровадження інноваційної та інвестиційної політики у сфері екодизайну. Успішні кейси впровадження інновацій у сфері екодизайну (Tesla, IKEA, Unilever, Patagonia). Зміна вимог до інвесторів проєктів екодизайну. Тренди інноваційного розвитку екодизайну.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1-3, 6
- основний: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5-7, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1, 2, 5, 6, 7, 9-10.

Тема 17. Економічні основи UX/UI дизайну

UX/UI дизайн: сутність та вплив на економіку бізнесу. Економічні принципи в UX/UI дизайні. Вплив UX/UI дизайну на економічні показники компанії.

Вартість UX/UI дизайну та основні фактори, які впливають на його формування. Рентабельність інвестицій (ROI) у UX/UI дизайні. Зменшення витрат компанії шляхом інвестування в UX/UI дизайн.

UX/UI дизайн і бізнес-стратегія. Підвищення продажів через UX/UI дизайн. UX/UI рішення, які допомагають зменшити витрати на підтримку клієнтів. Вплив користувацького досвіду на конверсію сайту або застосунку.

Показники ефективності UX/UI рішень та оптимізація витрат на дизайн через аналіз користувацьких даних. Роль A/B тестування у покращенні UX/UI та економії витрат.

UX/UI дизайн у стартапах та великих підприємствах. Інвестування в UX/UI дизайн на ранніх стадіях стартапу. Залучення інвесторів через UX/UI дизайн стартапів. UX/UI підхід у стартапах та у великих підприємствах.

Тренди та автоматизація UX/UI дизайну. Вплив штучного інтелекту на економіку UX/UI дизайну. Персоналізація UX/UI та монетизацію продукту.

UX/UI та поведінкова економіка. Вплив поведінки споживача на UX/UI дизайн у контексті бізнесу, комерційні показники. Вплив UX/UI дизайну на споживчу поведінку. Економічний функціонал UX/UI дизайнера щодо забезпечення економічної ефективності дизайн діяльності. Моніторинг ринку та потреб цільової аудиторії. Принципи проектування дизайн продукту на основі економічного підходу (оптимізація витрат, фокусування на задоволенні потреб стекхолдерів, мінімізація ризиків, інтеграція економічних метрик). Аналітика користувачів на платформах Hotjar, Google Analytics. Пріоритезація функцій дизайн продукту з урахуванням економічної ефективності. Монетизація UX/UI дизайну продукту (фіксована вартість послуг, погодинна оплата, фриланс. Інтеграція UX/UI дизайну з бізнес-стратегією. Вплив UX/UI дизайну на KPI компанії (конверсії, утримання клієнтів, NPS). Оцінка ефективності UX/UI дизайну

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1-3, 5, 6
- основний: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4

- *додатковий*: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 13, 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- *Інтернет-ресурси*: 1, 4-6, 10
-

Тема 18. Ризик-менеджмент дизайнерського бізнесу

Поняття ризик-менеджменту дизайн. Типи ризиків: фінансові, кредитні, валютні, інвестиційні, адміністративні ризики. Управлінські дисфункції як причина виникнення внутрішніх ризиків. Класифікація ризиків для визначення пріоритетності їх обробки. Аналізування виявлених ризиків за ймовірністю виникнення та потенційним впливом на дизайн. Методи кількісної оцінки ризиків: статистичні, ймовірно-статистичні, теоретико-ймовірнісні, експертні. Градація ступеня ризику та ймовірності настання втрат. Ідентифікація фінансових ризиків та розробка стратегій щодо їх мінімізації. Створення резервного фонду для непередбачуваних витрат. Характеристика та варіативність інструментів для управління ризиками. Моделі теорії ігор, теорії черг, управління запасами та лінійного програмування. Планування сценаріїв на випадок значних змін у вартості матеріалів або послуг. Роль команди в управлінні ризиками у дизайні. Моніторинг і контроль ризиків дизайн.

Список рекомендованих джерел

- *законодавчі та нормативні акти*: 1-3, 5-6
- *основний*: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- *додатковий*: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- *Інтернет-ресурси*: 1-6, 10.

Тема 19. Економічна безпека дизайнерського бізнесу

Оцінювання рівнів економічної безпеки дизайн-студії, фрилансера. Основні інструменти економічної безпеки: горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності; аналіз коефіцієнтів (коефіцієнт ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності, оборотності активів); аналіз грошових потоків (операційний, інвестиційний, фінансовий); визначення точки беззбитковості; ROI-аналіз; аналіз витрат на проекти; конкурентний аналіз (визначення унікальності продукту); аналіз ціноутворення; визначення оптимальної вартості послуг (з урахуванням собівартості проєкту, рівня конкуренції, попиту на послуги); оцінка фінансової привабливості дизайн-проєкту.

Фінансові ризики та їх мінімізація. Вплив фінансового планування на безпеку дизайн-бізнесу. Методи щодо зменшення ризиків неплатоспроможності клієнтів.

Захист інтелектуальної власності. Вплив авторського права на економічну безпеку дизайнерів. Юридичні механізми захисту дизайн-продукту від крадіжки. Ліцензії як економічна стабільність у дизайн-бізнесі.

Економічні загрози від конкуренції у сфері дизайну. Вплив демпінгу на ринок дизайн-послуг. Основні кроки для підвищення конкурентоспроможності дизайнерів.

Технологічні та кібербезпекові ризики. Цифрові загрози (хакерські атаки, витік даних) в бізнесі. Фінансова інформація та клієнтські дані у сфері дизайну. Використання хмарних сервісів для зберігання дизайн-проектів.

Юридичні аспекти та регулювання дизайн-бізнесу. Характеристика правових норм, які можуть впливати на економічну безпеку в дизайн-індустрії. Важливість укладання офіційних договорів з клієнтами та підрядниками. Вплив податкових ризиків на фінансову стабільність дизайнерів.

Страховання та економічна безпека дизайнера/дизайн-агентства. Інструменти фінансового аналізу, які допомагають підтримувати економічну безпеку.

Список рекомендованих джерел

- законодавчі та нормативні акти: 1-3, 5-6
- основний: 1 [с. 123-158], 2 [с. 56-58], 3, 4
- додатковий: 1, 3 [с. 203-215], 4 [с. 93-142], 5, 8 [с. 47-97], 9 [с. 274-279], 12 [с. 139-172], 14 [с. 77-88], 15 [с. 2581-2593], 16 [с. 863-876], 17-18
- Інтернет-ресурси: 1-6, 10-12.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Законодавчо-нормативні акти

1. Господарський Кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/nalogovyi-kodeks/>
3. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Наказ Міністерства фінансів України N 92 від 27.04.2000 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
4. Про захист прав споживачів: Закон України № 1023-ХП від 12.05.1991 р. (зі змінами та допов.). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
5. Про інвестиційну діяльність: Закон України № 1560-ХП від 18.09.1991 р. (зі змінами та допов.). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
6. Про ціни і ціноутворення: Закон України № 19-20, 2013, ст.190 (зі змінами та допов.). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
7. Кодекс законів про працю України № 322-VIII від 10.12.71 // Верховна Рада України, 1971 (зі змінами та допов.) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

Основний

1. Мельник Л.Г., Карінцева О.І. та ін. Економіка та бізнес-інновації : підручник / за ред. д. е. н., проф. Л. Г. Мельника, д. е. н., проф. О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2023. 702 с.
2. Мельник Л.Г., Завдов'єва Ю.М. Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2021. 432 с.
3. Сафронова О.О. Сучасні технології дизайн-діяльності : навч. посіб. для студентів спец. 022 Дизайн / О.О. Сафронова; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. - Київ : КНУТД, 2019. - 207 с.
4. Akwukwuma, V. V. N., Chete, F. O., Okpako, A. E., & Irabor, F. E. (2024). Improving User Interface Design and Efficiency Using Graphic Design and Animation Techniques. NIPES-Journal of Science and Technology Research, 6(3).
5. Kennedy C (2019) Design as Entrepreneurship: Towards a Design-Specific Entrepreneurship Framework. TU Dublin 10th Annual Graduate Research Symposium, Dublin, Ireland, November 2019.

1. A. Smith and L. Johnson (2018). Impact of Motion Design on Mobile Application Navigation. *Mobile Computing and Communications Review*, 22(4), 53-64.
2. D. A. Norman (2013). *The Design of Everyday Things*. Basic Books. <https://dl.icdst.org/pdfs/files4/4bb8d08a9b309df7d86e62ec4056ceef.pdf>
3. Design Council (2005) *The Business of Design*. London: Design Council.
4. Gaiardo A (2019) Entrepreneurship and innovation design in education. An educational experience to train the new entrepreneurial designers. *The Design Journal* 22(Suppl 1): 203–215.
5. Gibb A (2007) Entrepreneurship: unique solutions for unique environments. Is it possible to achieve this with the existing paradigm? *International Journal of Entrepreneurship Education* 5: 93–142.
6. Habash, R. (2017). *Green engineering: Innovation, entrepreneurship and design*. CRC Press.
7. Heller S (2008) *The Design Entrepreneur: Turning Graphic Design Into Goods That Sell*. Newton, MA: Rockport.
8. ISO 9001:2000. Quality management systems – Requirements (Системи управління якістю. Вимоги).
9. Kuhfeld, W. F. (2005). Experimental design, efficiency, coding, and choice designs. *Marketing research methods in sas: Experimental design, choice, conjoint, and graphical techniques*, 47-97.
10. Martin, G. (2006, July). Overview of the MPSoC design challenge. In *Proceedings of the 43rd annual Design Automation Conference* (pp. 274-279).
11. Mentis, M. (2015). Managing project risks and uncertainties. *Forest ecosystems*, 2(1), 2.
12. Osterwalder AP, Laurent YS (2010) *Business Model Generation: A Handbook for Visionaries, Game Changers, and Challengers*. New York, NY: Wiley.
13. Raven, J., Leone, M. F., Mills, G., Katzschnner, L., Gaborit, P., Georgescu, M., ... & Stone, B. (2018). Urban planning and urban design. In *Climate Change and Cities (ARC 3-2). Second Assessment Report of the Urban Climate Change Research Network* (pp. 139-172). Cambridge University Press.
14. Ritchie, A., & Thomas, R. (Eds.). (2013). *Sustainable urban design: an environmental approach*. Taylor & Francis.
15. Rutes, W. A., Penner, R. H., & Adams, L. (2001). Challenges in hotel design: Planning the guest-room floor. *The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 42(4), 77-88.
16. Sozer, H. (2010). Improving energy efficiency through the design of the building envelope. *Building and environment*, 45(12), 2581-2593.
17. Yim, R., Castaneda, J., Doolen, T., Tumer, I., & Malak, R. (2015). A study of the impact of project classification on project risk indicators. *International Journal of Project Management*, 33(4), 863-876.

18. Zemke, D. M. V., Raab, C., & Wu, K. (2018). How does hotel design contribute to property performance?. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 30(2), 919-938.

19. Остервальдер, А., Піньє, І., Бернарда, Г., Сміт, А., Тріш, П., & Корнута, Р. (2018). Розробляємо ціннісні пропозиції. Як створити продукти та послуги, яких хочуть клієнти/А. Остервальдер, І. Піньє, Т. Пападакос.

Інтернет-ресурси

1. Аналітична онлайн-система YouControl [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://youcontrol.com.ua/dashboard/>

2. Бізнес ідеї для малого бізнесу в Україні [Електронний ресурс]: режим доступу: <http://ua.prostobiz.ua>.

3. Власний бізнес. Етап генерування бізнес-ідей. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://business-territory.com>.

4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

5. Дія: Державні послуги онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://diia.gov.ua/>

6. Інтернет-портал для управлінців – Режим доступу : www.management.com.ua

7. Інформаційно-правовий портал «Закони України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uazakon.com/>

8. ЛігаЗакон [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.liga.net

9. Офіційний сайт Державної інспекції України з питань захисту прав споживачів. Режим доступу: [http:// reestr.fru.org.ua/derzhavna-inspektsiya-ukrayiny-z-py-tan-z](http://reestr.fru.org.ua/derzhavna-inspektsiya-ukrayiny-z-py-tan-z).

10. Офіційний сайт Державної служби статистики України. - Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

11. Design fee growth of selected leading interior design firms worldwide in 2023 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.statista.com/statistics/602915/design-fee-growth-leading-global-interior-design-firms/>

12. Design fees of the leading interior design firms worldwide in 2023 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.statista.com/statistics/587491/design-fees-of-the-leading-global-interior-design-firms/>